

COMPUTER

A NÉPSZABADSÁG
informatikai magazinja

2000. május 23.

VII. évfolyam, 18. szám

technika

163.000,- Ft

+ ÁFA

HÁLÓZATI
NYOMTATÓ

OKIPAGE 121/n

12 lap/perc

600 x 1200 dpi

DOS, WIN 3.1/95

WIN 98/NT/2000

OKI
People to People Technology

TELEFON: 06 1 327-40-70 • WWW.OKIHU.HU

A FÉNYES KORONG SZÜLETÉSE

8-9. OLDAL

www.comptech.hu

Új! Irodai polihisztorok

EPSON Stylus Scan 2000

- faxolás modernen keresztül
- 300x300 dpi szkennelés
- 1440 dpi nyomtató felbontás
- 6 lap/perc nyomtatási, 3,5 lap/perc másolási sebesség

97.000 Ft + ÁFA

Színes szkennelés, színes nyomtatás, színes másolás egyben

EPSON Stylus Scan 2500

- faxolás modernen keresztül
- 800x240 dpi szkennelés
- 1440 dpi nyomtató felbontás
- 6 lap/perc nyomtatási, 3,5 lap/perc másolási sebesség

125.000 Ft + ÁFA

EPSON®

Kizárólagos importőr: **TRACIE**

Fax: 06 231 502 882

EPSON HOTLINE: 06 231 502 882

Keresse az okostűzben!

www.tracie.hu

Notebook 100

- AMD K6-2 475 MHz
- 32 MB RAM
- 12,1" HPA képernyő
- 5 GB-os merevlemez
- 24x CD
- beépített modem
- Windows 98 és Word 2000
- teljes körű magyar változat

329 900 Ft+áfa

Notebook 100

- AMD K6-2 475 MHz
- 64 MB RAM
- 12,1" TFT képernyő
- 5 GB-os merevlemez
- 24x CD
- beépített modem
- Windows 98 és Word 2000
- teljes körű magyar változat

429 900 Ft+áfa

HOGY MELYIK A MEGFELELŐ ESZKÖZ? MIÉRT? MI A FELADAT?

Egy munkaeszköz kiválasztásánál általában pontosan tudjuk, mire is akarjuk azt használni. De mi a helyzet egy számítógép esetében? A statisztikák szerint a notebook-tulajdonosok többsége elsősorban 3 tevékenységre használja számítógépét: szövegszerkesztésre, az internet elérésére és e-mailek fogadására, küldésére. A Compaq Notebook 100-at azoknak terveztük, akiknek munkájához elengedhetetlen egy hordozható számítógép, és bár megbízható márká mellett döntenek, nem mindegy, hogy mennyit adnak ki érte. A Notebook 100 a józan ésszerűséget és a megbízható Compaq minőséget nyújtja Önnek. Elérhető áron, kompromisszumok nélkül.

Ha szeretné bővebb felvilágosítást kapni, látogasson meg minket a www.compaq.hu címen, vagy hívja a 06-80-COMPAQ (266-727, 206-720) zöld számot.

24x7x COMPAQ

COMPAQ

Informatikai DÍJAZÁSOK

► **(Munkatársunktól)** Az elmúlt héten, a Tavéközés Világnapján került sor Budapesten a Novacom Kortárs Művészeti Díj kiosztó ünnepségére. A díj első elismerése a digitális művészeteknek Magyarországon. Az ünnepségen a mintegy hárommillió forintot megosztva Eperjesi Ágnes, Kiss Pál Szabolcs, Kristic Milorad és St. Auby Tamás képzőművész vehette át.

Az Ericsson Magyarország Kutatás-fejlesztési Igazgatósága újra meghirdeti az

Ericsson-díjat általános és középiskolai fizika- és matematikatanárok részére. A díjalapítás célja tavaly az volt, hogy támogassa és erősítse a hazai természetudományos alapképzés színvonalát, igényességét. Az egyenként 200 ezer forintos elismeréseket minden évből két kategóriában osztják ki általános iskolában, szakközépiskolában, gimnáziumban, illetve speciális tagozaton tanító tanár számára, négy matematika- és négy fizikatanár részére. A díjbizottságok a beérkezett javaslatok és a tanítványok versenyeredményei alapján teszik meg ajánlásaikat a díjazottakra 2000. november 1-jéig.

TRAM-TRAM-TRAMBULI!

► **(Munkatársunktól)** Ki ne volna kíváncsi arra a honlapra, amely az első magyar ifjúsági portálként népszerűsíti magát? Nos, a Trambulin Ifjúsági Programot a Kereskedelmi és Hitelbank Rt. az interneten is elérhetővé tette a .com címen. Két korosztálynak, a kisebbeknek (6–13 éves korig) és a tinédzsereknek kínál színes tartalmat: játékokat, olvasnivalókat. A kicsik például kipróbálják a site-on alkalmazott „hangos” megjelenítési formát, amivel nemcsak a menüpontokat, hanem a cikkeket is felolvastathatják maguknak. A tinédzserek számára kialakított oldalak már részletesebben, de közérthetően tárlják az internet és a tudomány kérdéseit. A számukra fejlesztett játék pedig – az oldal üzemeltetőjéhez híven – a homebankinggal kapcsolatos.

INTELLIGENS TELEPÜLÉS 2000

► **(Munkatársunktól)** Szentesen Intelligens Település 2000 címmel május 17–18-án regionális konferenciát rendeztek, ami a települések, önkormányzatok és a helyi államigazgatás versenyképességéről, informatikai kihívásairól szólt. A konferencia támogatói és előadói között szerepel többek között a Miniszterelnöki Hivatal, a belügyi tárca, a Cisco Systems, a Vivendi és a Motorola képviselője.

BÉKÉSI orvosi program

► **(Munkatársunktól)** Operatív munkacsoport alakult a Praktikomp internetszolgáltatóval tavaly indított Békés megyei orvosi projekt zárását követően egészségügyi internetszolgáltatásokat kialakítására és fejlesztésére. A munkacsoport nyitott minden olyan internetalapú kezdeményezésre, ami a békési orvosok, valamint a megyében élők egészségügyi kiszolgálását segíti elő – áll a Praktikomp sajtóközleményében.

SZERELEM

Itt a tavasz, itt a szerelem, és mint tudjuk, ez az érzés öl, bujt és nyomorba dönt. Jelen esetben ez a számítógépekre is vonatkozik, hiszen az elmúlt hetek „szerelemvírusa” főként a komputereknek és a velük foglalkozó szakembereknek okozott gondot. Az e-mailek mellékleteként terjedő gonosztevő hihetetlen sebességgel terjedt a világháló segítségével, és pár nap lefordása alatt milliárdos károkat okozott képek és zenefájlok törlésével, és a rendszerek túlterhelésével. Rövidesen – hogy ne legyen minden egyszerű – élelmes és jóakaró emberek gyorsan el is készítették a vírus különböző változatait. Volt olyan, mely anyák napja alkalmából pusztított, volt, amelyik szerelem helyett inkább gyűlöletet hirdetett. Természetesen a jó fiúk sem télenkedtek, a nagyobb vírusirtó cégek már mind elkészítették termékeikhez a patcheket és frissítéseket. De ki a felelős minden idők egyik lepusztított és legnagyobb sajtóvisszhangot kiváltó digitális kórokozójáért? Az első feltételezések Fülöp-szigeteki, illetve litván készítőkről szóltak, később már csak a manilai kapcsolat tartotta magát. A nyomozás során a szakértők több olyan tényre, illetve nyomra is bukkantak a vírus kódjában, melyek segíthetnek készítőjének azonosításában. Ilyen nyom például a kódban található e-mail cím, és egy korábbi halcheprogramra, a Barok-ra történő utalások sorozata.

Egy másik szálon elindulva a nyomozó útja szintén a Fülöp-szigetekre vezetett, egy ottani internetszolgáltatóhoz, ahonnan az első bogarak elindultak. Ezek a szálokon végighaladva érkezett el a manilai rendőrség a már említett fiatal lányhoz és ismerőseihez. Bizony, úgy tűnik, hogy az eddigi lepusztított vírus nem egyéb, mint bosszú, mert az oktatási intézmény nem fogadta el az ifjú házi feladatát. Még jó, hogy csak ez tőle baj; képzeljük el, mi lenne, ha tényleg megharagudott volna a készítő!

Rosta Gábor

Több mint

KÉTMILLIÓ MOBIL

► **(Munkatársunktól)** A kétmillió főt is meghaladta a magyarországi mobiltelefon-előfizetők száma, s a szakemberek a piac változatlan dinamikus fejlődésére számítanak: az év végére 2,5 millió ügyféllel számolnak majd a hazai mobiltársaságok. A piacelső Westelnek – tájékoztatásuk szerint – 1 millió 90 ezer előfizető van, a Pannon GSM jelenleg 800 ezer ügyféllel rendelkezik. A decemberben indult Vodafone pedig 70 ezer előfizetővel rendelkezik. A mobilpiac fejlődése, a hamarosan 2,5 millió fős tábora azért is érdekes, mert a Matáv vezetékes ügyfeleinek száma 2,9 millió.

A Computer Technika honlapján (<http://www.comptech.hu>) naponta Friss hírek címmel jelennek meg az IT ágazat hazai és külföldi eseményeiről szóló rövid tudósítások, hírek.

COMPUTER

A Népszerűség informatikai magazinja ► Internet: <http://www.comptech.hu> ► Lapalaptól: Person Art Kft. ► A szerkesztőbizottság elnöke: LÓNYAI LÁSZLÓ ► Felnéző szerkesztő: SELHÉZ FERENC ► Szerkesztő: TÓTH IBOLYA ► Lapigaz: FÁBIÁN ISTVÁN ► Tervezőbizottság elnöke: RÉTI ATTILA ► Tördelésvezető: VÁRI MIHÁLY ► Munkatársak: DUSA GÁBOR, FÜLÖP NORBERT, GEJSE MARIANN, ROSTA GÁBOR ► Címnap: KIS PÉTER ► Médiaigazgató: SZALADYNA KRISZTINA ► Felnéző kiadó: Népszerűség Revízióváltás, ügyvezető igazgató: KORDA SÁNDOR, vezérigazgató: LENGYELL L. LÁSZLÓ ► Szerkesztőség és reklámiroda: Person Art Kommunikációs Ügynökség, 1144 Budapest, Komáromy u. 5-7 ► Webdesign: KOVÁCS GERGELY ► Telefon: 469-3030. Fax: 469-3040 ► E-mail: comptech@comptech.hu ► Nyomda: Révai Nyomda Kft. ► ISSN 1418-2432

„HANGOS” portálok

▷ (Edupage-SiliconValley.com) Az utóbbi időben több úgynevezett hangos portál is megjelent az interneten, amelyeken keresztül telefonon, szóbeli utasítások segítségével barangolhatunk a világhálón. A Tellme Networks portálján többek között a tőzsdeárfolyamokról, az időjárásról, éttermekről és a moziműsorról tájékozódhatnak a látogatók. A site beszédfelismerő program segítségével érti meg a kérdést, megkeresi rá a választ a világhálón, majd felolvassa a választ. A hangos portálok kifejezőit szerint hamarosan elkészülnek olyan site-ok, amelyekben hangosan kimondott kulcsszavak segítségével közlekedünk majd. A telefonos internet-hozzáférés piaca Mark Plakias, a Kelsey Group képviselője szerint elérheti az 5,5 milliárd dollárt. Mivel a telefon széles körben elérhető és egyszerűen kezelhető, a hangos portálok segítenek csökkenteni a digitális szakadékokat is.

Árverésen A WEMBLEY

▷ (Origó-MTI) Internetes árverésen értékesítik majd a londoni Wembley-stadion darabjait. A futballaréna átépítése a tervezettnél tízennyolc hónappal később, az október 7-i Anglia-Németország világbajnoki selejtező után kezdődik el.

Az árverés szervezői abban bíznak, hogy a bevételből fedezni tudják az átalakítási költségek minimum tíz százalékát. A munkálatokat 2003-ban fejezik be. Az új létesítmény kulcsszerepet játszik az angolok 2006-os futball-világbajnoki pályázatában. A vb rendezésére Anglia mellett Németország, Brazília, a Dél-afrikai Köztársaság és Marokkó jelentkezett. A színhelyről a FIFA végrehajtott bizottságának július 6-i zürichi ülésén döntöttek. A rajongók a diszpózhely ülőhelyeitől a szögletásülőkhöz át a gyeptégláig mindenre licitálhatnak. Az előzetes felmérések alapján a legértékesebb darab az a felső kapufa lesz, melyről az 1966-os világbajnoki döntőben Geoff Hurst lövése nyomán leppantott a labda, és máig vitatkoznak rajta, hogy hol ért földet. A játékezőt a hosszabbításban 2-2-es állásnál gölt ítéli, és ennek a találatnak döntő jelentősége volt Anglia Németország elleni 4-2-es sikerében.

INTERNET -adómentesség

▷ (Origó-MTI) Az amerikai képviselőház május 11-én túlnyomó többséggel – 352:75 arányban – megszavazta, hogy 2001 októbere után is, további öt éven át külön adóktól mentes legyen az internethasználat és az internetes kereskedelem.

„Az elektronikus kereskedelem még mindig gyermekcipőben jár, és ha túlterheljük adóval, nem lesz képes kibontakozni” – indokolta a törvényjavaslatot Lloyd Doggett demokrata képviselő. A képviselőház által elfogadott indítvány tehát nem a Bill Clinton elnök által indokolt tartott két esztendővel, hanem öt évvel hosszabbítja meg az internet-hozzáférés adómentességét. A szénátus még nem foglalt állást, de ha szintén az öt-éves moratórium mellett áll ki, akkor számítani lehet Clinton vétójára. A törvény érvényben tartja azt a rendelkezést is, miszerint az internetes kereskedelemre a csomagküldő szolgáltatók adatait azonos szabályok az irányadóak, vagyis csak akkor számítanak fel adót, ha a vásárló címe a vállalat székhelyével azonos államban – illetve adófajta függvényében: azonos településen – van. Az öt éves moratórium sokalló szerint ez a szabályozás méltánytalan előnyhöz juttatja az internetes kereskedőházakat a hagyományosakkal szemben.

Több ZÖLDKÁRTYA

▷ (Internetto) Egy javaslat szerint az elkövetkező három évben több munkavállalói engedélyt kaphatnak a külföldi, mivel a technológiai cégek elszívóerejét az amerikai munkaerőpiac képtelen kielégíteni.

A javaslat szerint 2001-ben – valamint a következő két évben – a jelenlegi 107 500 vízum helyett 200 000 engedélyt adna ki az Egyesült Államok. Az országban 30 éve volt utoljára ennyire alacsony a munkanélküliség, egy nem-rég közzétett felmérés szerint a munkaképes lakosságnak áprilisban mindössze 3,9 százaléka volt állás nélkül. A technológiai cégek, köztük az informatikai óriás vállalatok, régóta kéri a kormányzatot, hogy bírálja fölül a jelenlegi szabályozást, és adjon ki több munkavállalói engedélyt a szakképzett külföldi szakemberek számára.

ÚJ VÍRUS terjed

▷ (Internetto) Az új károkozó nem az „iloveyou” mutánisa, de ugyanolyan elven működik. Az e-mail, amely szállítja, német nyelvű, és a tárgya „Servus Alter!” A fégérvírust hordozó e-mail szövege: „Hier ist das Spiel, das du unbedingt wolltest!” – magyarul: Itt a játék, amelyre annyira vártál! A levélhez egy „SouthPark.exe” nevű programot csatoltak. A vírus akkor aktivizálódik, ha a levélolvasó elindítja ezt a csatolt állományt, majd továbbítja magát a levelezőprogram címtárában található összes e-mail címre, amellyel túlterhelheti cégek, internetszolgáltatók levelezőhálózatait. Alan Comet, a Computer Associates biztonsági divíziójának vezetője elmondta, hogy május 10-én fedezték fel az elektronikus kártevőt egy német bejelentés nyomán. Akárcsak az „iloveyou” esetében, itt is tanácsos azonnal törölni a vírust tartalmazó levelet.

E HETI KÉRDÉSÜNK

(CONTROLLTraining, Budapest)

Melyik processzor használó VIIV utasításokésszelettel?

A – RISC

B – Transmeta Crusoe

C – Intel

(7 pont)

A hét mondása

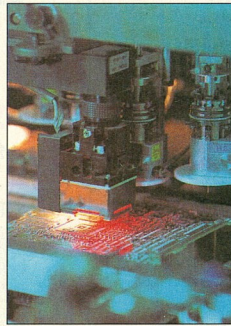
Semmi sem segít jobban a politikust, a kampány során tett ígéretek elfelejtésére, mint a megválasztása.

<http://dragon.klte.hu>

PONTVADÁSZ
2000. 05. 23.

AZ ELMÚLT ÉVTIZEDBEN SZÁMOS, XXI. SZÁZADI TECHNOLÓGIÁT KÉPVISELŐ INFORMATIKAI ÉS TELEKOMMUNIKÁCIÓS CÉG TELEPEDETT MEG HAZÁNKBAN. A KÉT TERÜLET MANAPSÁG EGYRE INKÁBB ÖSSZEFONÓDIK – DIVATOS SZÓVAL KONVERGÁL –, AMI A TELEKOMMUNIKÁCIÓ, AZON BELÜL IS A MOBILTÁVKÖZLÉS FELÉRTÉKELŐDÉSÉHEZ VEZET. KEVESEN TUDJÁK, DE A VILÁG HÁROM LEGJELENTŐSEBB MOBILTELEFON-GYÁRTÓJA MÁR LÉTESÍTTET ÜZEMET MAGYARORSZÁGON: AZ AMERIKAI MOTOROLA, A FINN NOKIA ÉS A SVÉD ERICSSON.

ke meghaladja a 60 millió dollárt, melyből a Flextronic várhatóan 40-50, míg a JIT 20 millió dollárral részesedik. A zalaegerszegi és budapesti üzemek után,

mindent megtett, hogy a létesítmény a városokban épüljön fel, aminek egyik fontos eleme volt a hat évre érvényes adókedvezmény. A megfelelő munkaerő összegyűjtése már manapság sem könnyű feladat, ám nem annyira a mérnökökből, mint inkább a gépek mellett álló technikusokból van hiány, hiszen ők adják a kollektíva zömét. A Nokia ezért Tatabányán, Esztergomban, sőt még Miskolcon is szervezett nyílt napokat, ahol a fiatalok megismerkedhettek a cég kínálta lehetőségekkel. Az új munkatársak egy részének ideiglenes elszállásolásra a Nokia szerződést kötött egy kollégiummal, ám természetesen a megválasztható vagy bérlehető ingatlanok iránt is jelentősen megnőtt a

MOBILOK MAGYARORSZÁGRÓL

► Nyolc hónappal a Nokia komáromi gyáranak alapkövetelést követően, 1999. december 15-én lejtött a szalagról az első Magyarországban előállított mobiltelefon.

Komáromi tervek

A 25 millió dolláros beruházással létesített üzem egyike a világ tíz Nokia mobilgyáranak, ahonnan valószínűleg a közép-kelet-európai régiót látják el készülékekkel.

A csarnoknak egyelőre csak mintegy a felében dolgoznak gépek, amelyekben a cég legszikerebb szériája, a 3210-es készül. A tervek szerint év végére már gőzerővel folyik a termelés, ám azt még nem tudni, milyen új típusú gyártanak majd hazánkban. Komáromban egyelőre összerakás folyik, hiszen a kijelző és az elektronikai alkatrészek zöme Távol-Keletről, az akkumulátorok szintén innen, valamint Csehországból, míg a műanyag elemek a szomszédban létező Perlos Kft. üzemből érkeznek. A Perlos – egy, a Nokia-val szoros kapcsolatban álló, szintén finn műanyaggyártó üzem – minden esetben követi a „nagy testvért”, ami jelentősen lecsökkenti a szállítási költsége-

ket. A cég azonban már keresi a kapcsolatotkal az esetleges hazai beszállítókkal, bár ha a tárgyalások sikerrel záródnak is, a legtöbb alkatrészt külföldről kell majd behozni.

Kapós vidék

Egy nappal azután, hogy a komáromi Nokia gyár szalagjáról lecsusszant az első hazai mobiltelefon, a Motorola is bejelentette, mobiltelefon-gyártást indít Magyarországban. Erre vonatkozóan a cég két, különálló szerződést kötött a Flextronic Internationallel, a világ egyik legjelentősebb elektronikai gyártójával, valamint a JIT Holdings Limiteddel. A beruházások összérté-

március 7-én a Motorola bejelentette, Debrecenben újabb telefongyár építéséről kötött szerződést a tajvani DBTel-lel. A mintegy 80 millió dollár értékű beruházással épülő létesítményben az összeszerelésen túl, a készülékek festésével, egyes elektronikai elemek gyártásával, valamint a disztribúcióval is foglalkoznak majd. A Motorola szakemberei szerint az úgynevezett vertikálisan integrált gyártási folyamatnak köszönhetően más alkatrészyártó üzemek is bekapcsolódhatnak a gyártásba, ami további befektetéseket jelenthet a régióban.

Az Ericsson az Elcoteg céggel írt alá szándéknyilatkozatot Ericsson telefonok pécsi gyártásáról. A megállapodás „pórcs kész” készülékek gyártására vonatkozik, azaz az Elcoteg a mobilok teljes gyártásáért felel, beleértve a csomagolást és a szállítást is, egészen a végfelhasználóig.

Mobilelőnyök, helyben

A Nokia komáromi gyárában jelenleg 500-an dolgoznak, ám ez a létszám az év végére, a gyártás felváltásával elérheti a 1300-at. Így érthető, hogy a komáromi önkormányzat tőle telhetően

kereslet. Így persze az árak a magasba szöktek, hiszen a gyár felépülése óta éppen kétszer annyit lehet lakáshoz vagy házhoz jutni, mint azelőtt. Érdeklenség, hogy nálunk is megjelentek az ingázók, néhányan ugyanis a határ szlovák oldaláról járnak át dolgozni a magyar területre.

Hasonló konjunktúrát eredményeznek a Motorola zalaegerszegi, budapesti és debreceni beruházásai is, hiszen az első két városban összesen 2200-2400, míg Debrecenben 1500-1800 új munkatárs talál majd munkát.

Fülöp Norbert
nfulop@comptech.hu

Galax
VETÉSTECHNIKA

1113 Budapest, Bocskai út 54
Tel.: 385-3655, 385-3930 fax: 209-1720
galax@mail.matavnet.hu www.galax.matav.hu

**A Megoldás prezentációkhoz!
Projektor és notebook csak
1130000 Ft +Áfa**

sony Cs 1
600 Lumen
SVGA, 2.9kg

Compaq V300
Celeron 400MHz
12,1" TFT, 64MB RAM

R PERIFÉRIA

1074 Budapest, Petárdy u. 35.
Tel.: 341-3588, 322-3034 fax: 342-3308,
rper@matavnet.hu www.periferia.hu

HARDVER

h í r e k

0,13 mikronos SRAM memóriák

Szokásos évi technológiai fórumán az UMC bejelentette, hogy sikeresen legyártotta első, teljesen funkcionális 2 Mbit-es SRAM chipjeit, melyek készítésénél a Worldlogic nevű, 0,13 mikronos technológiát használta. A léppéssel az UMC az első olyan félvezetőgyártó, mely az iparban jelenleg legmodernebbnek számító technológiát alkalmazza a termelésben. A chipkezet használnak a vezetékeléshez, a 6 tranzistorból álló SRAM memóriacellák mindössze 2,28 µm² területet foglalnak el. Az UMC reményei szerint a 0,13 mikronos termelés teljes gőzzel beindul még az év vége előtt. Az előző években az UMC többször is bizonyított, hiszen élen járt a 0,25, 0,22, 0,18 és 0,15 mikronos technológiák bevezetésében.

Camino, Camino te csodás

Úgy tűnik, hogy az Intel Camino (i820) chipset balserenese-sorozatata tovább folytatódik. Mivel ez a lapkakészlet csak az igen drága és ritka RD RAM-ot támogatja, így egy MTH (Memory Translator Hub) nevű eszköz segítségével lehet csak a hagyományos SD RAM-mal működtetni. Nos, most úgy tűnik, hogy körülbelül egymillió ilyen i820+MTH felszereltségű alaplappal lehet hibás - az Intel bejelentése szerint. Ez az apró fiaszkó körülbelül 300 millió dollárjába kerülhet majd a vállalatnak, mivel ki kell cserélnie az összes érintett alaplappal. Sajnos arról egyelőre nincs hír, hogy mi lesz a más gyártók Camino lapkára épülő termékeivel.

Socket-A alaplapok a FiC-től

Ahogyon közeledik az AMD Thunderbird és Duron (régibbi nevén Spitfire) nevű processzora - a megjelenés dátuma június 5. -, egyre több alaplappal jeleníti be Socket-A foglalatra épülő termékeit. Így tett például a FiC is, melynek AZ11 és AZ31 névre hangozó lapjai a VIA Apollo KZ133-as chipkészletet fogadják használni. Az ATX formátumú AZ11 és PCI és egy AGP slottal, valamint 3 DIMM foglalattal fog rendelkezni, míg a MicroATX méretű AZ31-en csak három PCI csatlakozót találhatunk. Mindkét alaplappal integrált AC '97 audiocontrollerrel rendelkezik.

Socket-A és Slot-A együtt?

A PC Week tajvani kiadása szerint az ALI következő, júniusra várható chipkészlete mind a Slot-A, mind a Socket-A foglalattal támogatni fogja - valamint a DDR-266 SDRAM modulokkal is képes lesz együttműködni. Ezzel az ALI válhat a legfontosabb Athlon-kompatibilis lapkészítőtől, mivel a VIA az utóbbi időben viszonylag hanyagolja ezt a piacot. Ennek valószínűleg az az oka, hogy a Cyrix megvételével maga is az AMD konkurensévé vált, valamint a KX133 chipser hiánya, hiszen a VIA jelenleg inkább az Apollo Pro 133A-ra koncentrált.

Rádiós egér - új felfogásban

A tajvani AllSpirit cég új, rádiós egeret dobott piacra. Am az eddigi rádiós emlősökkel szemben ez nem vezeték nélküli működést tesz lehetővé, hanem saját, beépített FM rádióval rendelkezik. Maga a rádiós egy háromgombos, USB csatlakozó, míg a rádió a szabványos FM sávban (87-108 MHz) képes sztereó vételre, és tíz kedvenc állomásunkat programozhatjuk be.

OLYMPICS.COM

NINCS OLYAN ANGOLSZÁZ ÚJSÁG, AMELYIK NAP MINT NAP NE TÁRGYALNA RÉSZLETESEN A KÖZELEDŐ NYÁRI OLIMPIAI JÁTÉKOKAT. A MEGRENDEZŐ VÁROS, SYDNEY FELKÉSZÜLÉSÉT, AZ OLIMPIKONOK KIVÁLASZTÁSÁT, AZ ORSZÁGOK ESÉLYEIT AZ EGYES SPORTÁGAKBAN.

S HA A 2000-ES OLIMPIA HELYET KAP A NYOMTATOTT SAJTÓBAN, EZEK INTERNETES KIADÁSÁBAN MÉG INKÁBB.

loda is rendelhető, Sydney térképe és a város történetének leírása is hozzáférhető.

Az amerikai sportolók felkészüléséről, mérkőzéseiről az <http://www.NBC.Olympics.com>, a CNN hírtelevízió az <http://cnni.com/olympics> webhelyen tájékoztat részletesen, amit más földrészek csapatainak, versenyzőinek esélyeiről, lehetőségeiről szintén olvashatunk. Ha pedig valaki arra volna kíváncsi, melyek a legkorszerűbb technológiák, vagy melyek azok a tudományok, egészségügyi találmányok, gyógyszerek, amiket az olimpiai játékok alatt használnak a szervezők, sportolók, a <http://www.olympics.com/eng/> egyébként nem valami impozáns weboldalról meg tudhatja. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság hivatalos weboldalán a <http://www.olympic.org> alatt, a 2004-

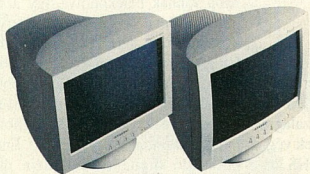
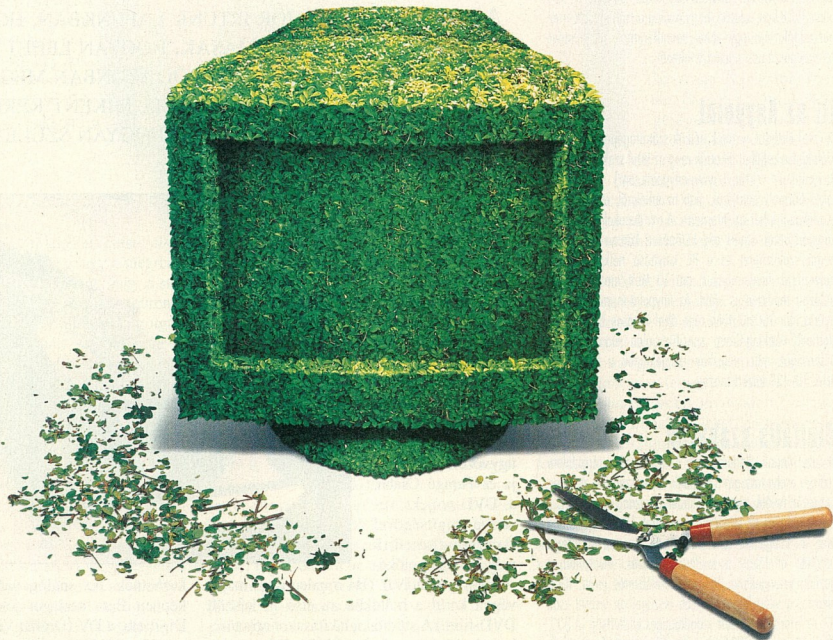
A világhálón nemcsak híreket olvashatunk a nyári játékokról, de lehet jegyet és szállást rendelni, szuvenírt vásárolni és információt szerezni régi idők olimpiáiról. A szeptember 15-től október elsejéig megrendezésre kerülő játékok hivatalos weboldala a <http://www.olympics.com>, ahol a legfrissebb hírek mellett részletesen, napi lebontásban olvashatunk a sporteseményekről, a játékok történetéről (a „History” címszó alatt a megnyitó ceremónia hagyományairól), egykori

rekordokba nyehertünk bepillantást, néhány rekorderekről olvashatunk. sőt nem is olyan régmúlt botrányok, lánggyújtások között is kalauzol a site. A webhelyen információkat találhatunk az eddigi olimpiai zene-számokról, s nem melleszött téma a fogyatékos emberek megmémretetése, a paraolimpia sem. Az angolul és franciául olvasható

az a „History” címszó alatt a megnyitó ceremónia hagyományairól), egykori rekordokba nyehertünk bepillantást, néhány rekorderekről olvashatunk. sőt nem is olyan régmúlt botrányok, lánggyújtások között is kalauzol a site. A webhelyen információkat találhatunk az eddigi olimpiai zene-számokról, s nem melleszött téma a fogyatékos emberek megmémretetése, a paraolimpia sem. Az angolul és franciául olvasható

es játékok rendezőjének, Athénak a felkészülési üteméről - leginkább gondjairól - kapunk információkat többek között.

Az Egyszerűsítés Technológiája a Hyundai DeluxScan

DeluxScan F790
(17inch full faced monitor)

DeluxScan V770
(17inch conventional monitor)

A fát a megfelelő nyésés és metszés nemcsak szebbé teszi, de meg is erősíti. Bizonyos értelemben a számítógép képernyője is ilyen. A Hyundai DeluxScan elsőrangú tervezése a főlsleges részek megszüntetésének elvére épül, a valóban fontos elemeket előtérbe helyezve. Összpontosított szakértelmünknek köszönhetően, Hyundai még a DeluxScan árát is lecsökkentette. Nem lenne itt az ideje, hogy problémáit is lecsökkentse?

INTERNETVILÁG

Felelnek a kalózmásolatokért

▶ (pte) Ezentúl az internetszolgáltatók felelősséggel tartoznak a kalózmásolatok terjesztéséért Németországban. Az AOL ellen a müncheni tartományi bíróság lefolytatott próbapör eredményeként az ellátók (províderek) kártérítésre kötelezhetők, ha előfizetőik az ő szerverükön át töltenek le illegálisan másolt zeneműveket a hálózatról - írja a Financial Times Deutschland. Az ítélet mérőföldkő a szerzői jogok internetes érvényesítéséhez vezető úton. A zeneműkiadóknak, szerzőknek, előadókknak tavaly már 140 millió márká kára keletkezett a copyright figyelmen kívül hagyók kalózkodása miatt. A szerzői jogi pert a Hit Bit Software cég kezdeményezte az AOL ellen 1998-ban, azután, hogy a világ a legnagyobb internetszolgáltatója egy zenei soundforumon át lehetővé tette zeneszámok szabad letöltését.

Itt az Anypoint

▶ (pte) Otthoni, vezeték nélküli számítógépes hálózatok kialakítása céljából alkották meg az Intel szakemberei az Anypoint-ot (<http://www.anypoint.com>) amellyel a lakás bármely pontjáról, akár az erkélyről, előkerből is csatlakozni lehet az internetre. A mindenképpent processzorgyártásáról ismert cég különösen könnyen, mindenmennyi szakismeret és a PC kinyitása nélkül üzembe helyezhető, hagyományos, ám 10 Mbit/mp sebességű hálózati rendszert is ajánl. Az Anypoint-termékek a PC-gyártó ipar 100-nál többé által közösen kifejlesztett Home-RF-Working-Group specifikációján alapulnak. Az újdonságok már májusban megjelennek a boltokban, áruk 99-129 között mozog.

Digitális szakadék

▶ (pte) Annak ellenére, hogy az információs társadalom számos esélyt tartogat a fejlődők világá számára, az internet révén tovább tágul a szakadék a gazdag és szegény, a fejlett ipari és az elmaradott országok között - állapítja meg a Világbank tanulmánya. Az internet-hozzáférés feltétele általában a telefontaszkalkozás. Tavalyelőtt a gazdag országokban 567 telefon-előfizetés jutott 1000 lakosra, a világ legszegényebb országában viszont csak 37. Az ezer főre vetített számítógépes ellátottság így 300, illetve 16 volt 1998-ban. A legelmaradottabb térségek: Afrika, a Közel-Kelet és Dél-Ázsia. Mozambikban például mindössze 16 PC jut 10 ezer helybélire.

Műholdról 2064 schillingért

▶ (pte) Elsőként a felsőpulyai (Burgenland) CIB Computer rendszerház kínál átalanýdíjért műholdas internet-hozzáférést Ausztriában. Az Europe Online üzemeltető cég osztrák közvetítőjeként a honlapon át vehető igénybe a multimédia-szolgáltatás. Évi 150 euróért (2064 schilling) az előfizetők idő- és mennyiségi korlátok nélkül tölthetnek le adatokat az internettartalmat sugárzó műholdról. A hozzáféréshoz az Astra digitális adóainak vételére szolgáló antennára (1490 schilling) és egy Sat-DVB-S PC-kártyára van szükség, amely mintegy 3000 schillingbe kerül. A letöltési sebesség eléni a másodpercenkénti 2 megabájtot is. A megoldás egyetlen hátránya: a letöltési parancsok továbbra is hagyományos módon, szolgáltatóhoz csatlakozó telefonvonalon továbbíthatók. K. L.

A FÉNYES KORONG SZÜLETÉSE

ARRÓL MÁR TÖBBSZÖR ÍRTUNK LAPUNKBAN, HOGY A DVD LEMEZEK MIRE ALKALMASAK, HOGYAN LEHET LEJÁTSZANI AZOKAT SZÁMÍTÓGÉPEN. ARRÓL AZONBAN MÉG NEM ESETT SZÓ, HOGY A DVD-K TARTALMA MIKÉNT KERÜL MAGÁRA A LEMEZEZRE, VAGYIS HOGYAN SZÜLETIK A DVD.

▶ A cikk apropóját az adta, hogy hosszú előkészítés után elindította működését Magyarország, sőt, nyugodtan mondhatjuk, hogy a középkelet-európai régió legmodernebb DVD premastering stúdiója, az Antenna Multimédia Kft.-nél. Kövesdy Gábor, a cég ügyvezető igazgatója és Faragó Csaba, a DVD-projekt vezetője segítségével ismerkedhettünk meg a DVD-előkészítés folyamatával. (Ha minden igaz, május végén kerül a boltokba az első itt készült DVD-film.) A stúdió kialakításakor arra törekedtek, hogy az minden DVD-vel kapcsolatos feladatra alkalmas legyen, így valamilyeni, ezen a téren elterjedt extra információ, szolgáltatás az itt előkészített lemezekre rákerülhessen. Összehasonlításképpen: ugyanilyen rendszeren készült a tavalyi év legnagyobb DVD-sikere, a Mátrix.

Hangok és jelek

A stúdióban szinte bármilyen adathordozón tárolt filmet képesek fogadni. (Egyetlen kivétel a celluloid, de a filmek videoszalagra átiteltetését külön erre szakosodott cégek végzik.) Így kis túlzással akár egy házi VHS kazettáról is készülhetne DVD. Első lépésben a kép és a hanginformációk digitalizálása, enkódolása történik. Ez külön folyamat, így külön hordozón is érkezik a stúdióba. A filmek analóg és digitális médiumokon is ér-

kezhetnek. Az analóg video formátum főképpen Beta szalagot jelent, a digitális a DigiBeta, a DV (Digital Video) és a Panasonic-féle DVC kazettákat fedi. Általában a profi felhasználásra a DigiBeta az elterjedtebb. A stúdió ezek fogadására felkészült, de ha valaki mégis más hordozóhoz vonzódik, akkor az is megoldható, megfelelő készülékek bérletével. A hangok esetében a Dolby Prologic Surround jelek a két sztereó csatornába vannak belekódolva, így azokhoz elegendő a Beta SP kazettának, illetve DAT-on kétszatornás, sztereó formátumban tárolt hang. Természetesen PCM sztereó is lehet a hang, de a DVD-ken már a többszatornás hang a felhasználók által is elvárt formátum. A profi többszatornás hanghoz Tascam DTRS kazettákat használnak. Ennek nyolc különálló digitális csatornája alkalmas a Dolby Digital és DTS szabványú 5+1 csatornás hang előállítására. A szinkronhangok természetesen az enkódolás folyamán kerülnek a filmre, a feliratok azonban más módon. Ezek egyszerű txt fájlformátumban jutnak a

stúdióba. A feliratokat időközökkel látták el. Az időköz vezérlí, hogy a megfelelő feliratnak a filmben mikor kell megjelenni. A filmek digitalizálásakor tömörítésük is megtörténik, ekkor kerülnek MPEG II formátumba. Ennek a tömörítésnek az a lényege, hogy egy-egy kulcskocka között csak a képek információi közötti különbséget tárolja, így jelentősen kisebb méretre lehet összetömöríteni. A másik fontos tényező az úgynevezett variable bitrate, ami azt jelenti, a bitráta a képen tárolt információ mennyiségétől függően változik. Egy teljesen sötét kép meglehetősen alacsony bitrátát igényel, egy sok információt tartalmazó, színes pedig sokkal magasabbat. Ennek alkalmazása is csökkenti a méretet.

Szigorú szemek

Ezután a menürendszer megtervezése, elkészítése következik. Ehhez vagy a megrendelő hozza a grafikai anyagokat, vagy a stúdióban tervezik meg az egészet. A menürendszer lehet statikus, amikor állóképek szolgálnak háttérül, vagy animált. Utóbbi esetben többnyire a filmből kiragadott részleteket építik be. Van még egy harmadik lehetőség, amit még nem nagyon használnak, azonban nagyon látványos. Ez a 3D animált menü, ilyenkor adott menük és almenük között egy 3D grafikus felület segítségével közlekedhetünk. A kész menürendszer segítségével lehet navigálni a DVD-n. A szinkronnyelvek és a feliratok kiválasztása történhet ezen keresztül, illetve az extrákhoz férhetünk hozzá. Ha a menü készen van, akkor ennek függvényében kerül kialakításra a lemez logikai struktúrája. Ha mindez megvan, következnek az úgynevezett multiplexálás, amikor is kialakítják a DVD-szabvány által előírt formátumot. Ezt UDF (Universal Disk Format) fájlrendszer-

nek nevezik. Ezt követően az összes adatot felírják egy DLT (Digital Linear Tape) szalagra, aminek alapján a gyártó elkészíti a mesterlemezt, ennek segítségével kezdődhet a DVD lemez nyomása. Emellett a DVD-ből még a stúdióban készül egy DVD-R lemez is, egy ehhez szükséges DVD-R készülék segítségével. (A DVD-R formátumot az asztali DVD-lejátszók és a DVD-ROM-olvasók is képesek olvasni, ellentétben az archiválási célzattal szelés körben elterjedt DVD-RAM-mal.) Ez ellenőrzési célokkal készül, ennek használatával fel lehet fedezni az esetleges hibákat. Itthon még nem nyomnak DVD lemezeket. A DVD-k nyomása sokkal nagyobb technológiai felgyemlést kíván meg a gyártótól, mint a CD-ké, többszörös ellenőrzéssel. A gyártási folyamat teljesen pormentes környezetben, túlnyomóan történik. A kész DVD-knek a gyártás legvégén még egy tesztelési procedúrán kell keresztülni. Ekkor az összes forgalomban lévő asztali lejátszón végignézik őket. Így a lejátszó gyártója fel tud készülni az esetleges reklamációkra, illetve a készülékek átalakítására. Bár a DVD-szabvány pontosan definiálja a készíthető lemez paramétereit – a rétegek

közötti váltás, extra webes tartalom –, a lejátszó gyártói nem mindig készítik fel készülékeiket ezek tökéletes megoldására.

A DVD-kre még más adat is felkerülhet az eddig említetteknek kívül, de ezt csak DVD-ROM-olvasók segítségével érhetjük el, az asztali lejátszók erre még nem lettek felkészítve. Ez a webes tartalom, ami a Daikin Scenarist 1.0 EDK szoftver segítségével kerül a lemezre. Ez egyelőre kurióznak számít, Európában 2-3 olyan DVD jelent meg – Mátix, Múmia –, ami webes tartalmat is hordoz. Ilyenkor HTML oldalak formájában találhatjuk meg az információkat, és ezeket bármilyen böngésző (Netscape Navigator, Internet Explorer, Opera...) segítségével megtekinthetjük.

Az oldalakon található linkek keresztül eljuthatunk a filmmel kapcsolatos egyéb weboldalakra is. Így egyszerűen valószínűleg még off-line és on-line böngészés is. Persze utóbbihoz internetelés is szükséges.

Régiókban egyelőre még nem nagyon jelennek meg olyan lemezek, amelyek rendelkeznek bármiféle plusz tartalmi szolgáltatással, több nyelven. Vagyis amire a DVD hivott lenne, az egyáltalán nincs kihasználva. A filmek többsége is feliratos és nem szinkronizált. Többször bebizonyosodott, hogy a szinkronizált filmekkel lehet kasszasikereket elérni. Az pluszmunkát jelent, hogy adott kelet-európai nyelven kerüljön fel a menürendszer, az extra információk, de maga a formátum erre fel van készítve. Más kérdés, hogy üzleti okokból ezt a legtrikább esetben használják ki. Ezért fontos ennek a stúdiónak a léte, mert szükségszerű lenne, hogy itt készüljenek a régió számára gyártott lemezek.

(Heted)hét országban

A cikk elején említett, most készülő lemezt hét országban lehet majd értékesíteni. Téréségünkben még a terjesztés is gyerekcipőben jár, a sikeres filmekből rendszeresen azért alacsonyabb az eladott példányszám, mert a forgalmazó nem mer többet behozni belőle. Ahhoz, hogy a DVD-k még szélesebb körben elterjedhessenek, mind a készülékeknek, mind a lemezeknek megfizethetőbbé kellene válni. A lejátszó ára szép lassan esik, a lemezeknél ilyen tendencia sajnos még nem jelentkezik. Ha régiókban készülnek a filmek, az a megrendelőnek költségcsökkentéssel jár (alacsonyabb bér és egyéb költségek) – reménykedjünk benne, hogy ezt az árak csökkentésében realizálja és nem a profitját fogja növelni.

Dusa Gábor
gabord@comptech.hu

JÁTÉK

h í r e k

Sierra Attractions játékok

A Sierra Attractions bejelentette, hogy folytatja két nagy sikerű játéksorozatát. A 3D Ultra Pinball következő része a Thrill Ride, melyben a mostanában divatos trendnek megfelelően a készítők egy hullámvasutat helyeztek a flipperasztalra. Ezen kell fő- és mellékjátékokat végrehajtva gyűjteni a pontokat. Az eddig megszokott játékmenetet megpróbálták egy kis arcade beütéssel fűszerezni – hogy ez miben nyilvánul meg, az még nem teljesen egyértelmű. A játék fő- és mellékjátékain összesen 15 hullámvasútpálya vár ránk. A másik program a Return of the Incredible Machine: Contraptions, melyben a már jól ismert professor által megszabott feladatokat kell megoldanunk, hogy elfogadjon minket egyetlen tanítványának. A játékban nem kevesebb, mint 250 puzzle megoldása vár ránk, és minden tehetségünkre szükség lesz ezek megoldásához. Mindkét program megjelenése augusztusra várható.

Myst III és Dimensions

A Myst az egyik legsikeresebb kalandjáték volt az elmúlt években, most két folytatását is bemutatják. A Myst III: Exile szakit az eddigi hagyományokkal, és állóképek helyett egy valódi animált világban barangolhatunk majd. Ebből kifolyólag új navigációs rendszer kerül a játékba, a jobb irányítás érdekében. A program új főhőst is kap, akinek szülővilágát lerombolták, és a játékban előrehaladva kerülünk egyre közelebb ennek elkövetőjéhez. A Myst Dimensions, ellentétben a Myst II-mal, valós idejű 3D grafikát használ majd, melyben a napszakok és az időjárás változása is szerepet kap. A játékban hangsúlyos tényező még a környezet, akár a saját életüket élő vadállatokba is tüközhetünk. A két játék a 2000. év végén, 2001 elején kerül a boltokba.

Vitruval Pool 3

Az Interplay és a Digital Mayhem bejelentette Virtual Pool sorozatának következő, harmadik részét. A fejlesztők azt ígérik, hogy soha azelőtt (képernyőre rajzolt) biliárdasztalon nem látott realitás részesei lehetünk. A játékban találkozhatunk a biliárd egyik legsikeresebb karakterével, Jeanette Lee-vel. A meccsokat egy úgynevezett Virtual Pool Hallban bonyolítják le, ahol a valós életről áttitelt hangulatot próbáltak megteremtetni. Ellenfeleink nemcsak a mesterséges intelligencia irányította tulajdonságokat kaptak, hanem múlttal is rendelkeznek (biográfia, fotók). Természetesen mostantól fogva internetes játékmódra is lehetőségünk nyílik.

Majesty kiegészítő

A Cyberlore Studios már készíti valós idejű fantasy stratégiai játékanak, a Majestynek kiegészítő lemezeit, The Northern Expansion címmel. Bár fő ellenségeinket legyőztük, de a megszelídítetlen északi tartomány továbbra is veszélyeket rejt. A programban új szörnyek áramlanak királyságunk felé, akik ellen már új hősökkel és varázslatokkal vehetjük fel a harcot. Összesen 13 új küldetést ígérnek a fejlesztők, emellett kapunk még egy új küldetészerkesztőt is. Megjelenés egy-két hónapon belül.

A LUCASARTS NAGY FÉLRENYÚLÁSA

Star Wars: Force Commander

AZ IDEI TAVASZ EGYIK
LEGJOBBAN VÁRT
JÁTÉKA EZ, BÁR INKÁBB
VÁRTUNK VOLNA MÉG
– NAGY HÍRŰ JÁTÉKCÉG
EKKORÁT RÉGEN TÉVEDETT.
KÉTSÉGKIVŰL VANNAK
BENNE JÓ ÖTLETEK,
A TÖRTÉNETTEL
SEM LENNE BAJ,
A KEZELŐFELÜLETEN ÉS
A KIVITELEZÉSESEN AZONBAN
MÉG SOKAT LEHETETT
VOLNA CSISZOLNIUK
A FEJLESZTŐKNEK.

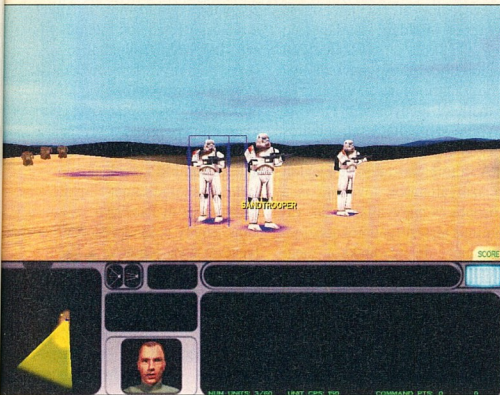

► A Star Wars, azaz a Csillagok Háborúja 1977 óta hivatkozási alap, az akkor megteremtett kibevilág, a maga hőseivel, harci egységeivel, épületeivel, bájjával és romantikájával ma is tündöklő hat. George Lucasnak és társainak olyan virtuális univerzumot sikerült létrehozniuk, mely a mai gyengébb epizódok ellenére is átgondolt, kerek egész, és ami talán a legfontosabb: azonnal felis-

SUPERBIKE 2000 újra magasra a lécz

Nem most írjuk először, de változatlanul igaz: a motorszimulátorok kedvelői sosem voltak igazán elkenyézettve, a kétkerékű álmogépekre írt programok mennyiségben és minőségben egyaránt messze negykerékű társaik mögött kullogtak. A jobbnál jobb autós játékok – a Need for Speed-sorozat, a Colin McRae Rally, a Rally Championship 2000 – mellett évente jó, ha egy-két nívósabb motoros program jelenik meg a piacon. Az eddig többé-kevésbé etalonnak számító Motoracer és a Motorcross Madness mellett tavaly tavasszal a Superbike (Electronic Arts) kavarta fel az állóvizet, amelynek újabb változata, a Superbike 2000 ismét igen magasra tette a mércét.

merhető. Nemcsak a mozifilm aratott szinte minden generáció tagjai között hatalmas sikert, de a Star Wars régóta védjegy, melynek segítségével az elmúlt több mint húsz évben játékok és cscecsbecsék millióit értékesítettek világszerte.

George Lucasék persze a játékprogrampiacot is elég hamar megelőzték, az erre a területre szánt első úrharcos szoftverek – Tie Fighter, X-Wing – már legalább ötévesek. De ahogyan a filmiparban, úgy itt is próbálták tartani a színvonalat, eddig alapvetően sikerrel, a Dark Force, a Jedi Knight, a Rogue Squadron vagy az X-Wing Alliance – de említethetném még a Phantom Menace-t vagy a Racert – mind-mind alapvetően megálta a helyét a mai felpörgött, egyre magasabb színvonalú játékpiacon.

És akkor itt van ez a Force Commander, mi meg csak nézünk, mint a moziban, és egyszerűen nem értjük, ilyen szintű program hogyan csúszhatott ki a LucasArts neve alatt. Pedig a történettel igazából nincsen semmi baj: a Tantor test-

korbácsolts érzelmek közepette nekiessünk a „gonosz lázadóknak”.

Jó kis csavar tehát ez a korábban megszokott Star Wars-os játékokhoz képest, hisz eddig jobbára a Halálcsillag önkényuralma ellen felkelők oldalán harcolhattunk. X-, Y-és A-wingjeinkkel AT-AA-kat, AT-ST-eket, birodalmi lépegetőket és rohamosztagosokat semmisítettünk meg, most viszont éppen őket vezényeljük rohamra. Jó amerikai filmhez illően a vége persze itt is happy end, a huszonnégy küldetésből csak tízenháromban állunk a Birodalom oldalán, az utolsó tízenegyben a Felkelők Szövetségében szolgálunk.

Amit a Force Commanderben a legtöbben kritizálnak – gyorsan tegyük hozzá: abszolút jogosan –, az a lehetetlen, a kisebb-nagyobb programhibáktól hemzseggő kezelőfelület. A

többek között a Shadow Companyban megismert kamerairányítás itt rendkívül zavaró, csata közben a korrekt navigálás túl sok energiát emészt fel. Az irányítópult a képernyőnek legalább az egyharmadát elfoglalja, és bár néhány gomb lenyomásával eltüntethető, a legfontosabb információk hiányában ettől kezdve még nehezebb kiigazodni. A menürendszer szintén kritikán aluli, legalábbis ahhoz képest, amit más stratégiai programtól eddig megszokhattunk.

„A LucasArts egyszerűen ellustult, odaszok az SW emblémát a játékokhoz, 1-2 animáció, meg X-Wing, meg Tie, oszt nesztek, parasztok, játszatok, ha tudtok és bírjátok vassal! Mellesleg továbbra is SW-rajongó maradok, de játékilag egyre több fenntartással” – olvasható többek között az egyik on-line játékalap fórum rovatában. És ez még a szelédrebb reagálások közül való. Nem szabad persze azt sem elfelejtünk, hogy a LucasArts eddig úrszimulatorairól, illetve korai fps-eiről volt híres, a Force Commander az első valós idejű stratégiai játékuk. Csak bízhatunk benne, hogy az esetleges Force Commander 2-ben bőven tanulnak a mostani hibákból.

Végül egy rendkívül bosszantó hiba, amit a LucasArts az Indiana Jones and the Infernal Machine kapcsán egyszer velünk már elkövetett: ez a két CD-s program nagyon sok magyarországi PC-re egyszerűen nem telepíthető. Az installnál eljutunk egy ablakig, Select component, majd ott a next gombra kattintva feljön a readme file. És onnantól aztán mindennek vége.

Minimális gépigeny: Pentium 266, 64 MB RAM, második generációs videokártya, de aki tényleg szeretné élvezhetően, szaggatásmentesen játszani, az P400, 128 MB RAM és 16 MB-os videokártya alatt ne nagyon próbálkózzon.

P. B.

comptech@comptech.hu

A programot jegyző Electronic Arts grafika terén jó pár játékműfajban felülmúlhatatlan, nincs ez most sem máséknál. A fejlesztők a legapróbb részletekig kidolgozták mindent, még a visszajátzás is rendkívül élvezetes – mondhatnánk: EA Sports minőségű – az ember csak előbbi a karosszékekben, és néz hosszasan, mint jobb filmek alatt a moziban. Ehhez pedig más nem is kell, mint legalább egy P233-as procí, hozzá 32 MB RAM és másodgenerációs videokártya, a fokozottabb élvezet kedvéért pedig valamilyen Force-feedbackes joystick vagy kormány.

P. B.

EA Escape or Accelerate to the finish

KEVESEBB LESZ A TELEFONSZÁMLA

Újabb kedvezmények a PanTel Rt.-től

► Az elmúlt héten tartott sajtótájékoztatón Horváth Pál, a PanTel Rt. vezérigazgatója több fontos bejelentést tett: még nagyobb kedvezményeket adnak előfizetőiknek, és új szolgáltatásokat nyújtanak partnereiknek.

A PanTel Rt. legújabb kedvezménye biztos sikerre számíthat az előfizetők körében, és valószínűleg számos új ügyfelet győz meg a PanTel IP alapú telefonos szolgáltatásának előnyeiről. A kedvezmény lényege, hogy június 1-jétől az ügyfelek kiválaszthatnak egy-egy országot, ahová a hivatalos árjegyzékben szereplő tarifákhoz képest további árkedvezményt kapnak a havi telefonszámlájukból. Ezáltal a vezetékes tarifákhoz hasonlóan még kedvezőbb árvá válik a nemzetközi beszélgetés. A PanTel által meghatározott 1, 2, 3 zónákra 10 % a kedvezmény, a 4, 5, 6, 7 zónákra pedig 15 %.

A PanTel Rt. 2000. május 9-

től több szolgáltatás egyidejű vásárlása esetén különleges kedvezményeket kínál leendő ügyfelei számára. A tíz különböző csomagban összeállított kedvezményes szolgáltatások között elsősorban a bérlet vonal (PanLine), az internet protokoll technológiájú nemzetközi távbeszélő szolgáltatás (PanTalk), és a napjainkban nélkülözhetetlen

internet-hozzáférés játszik fő szerepet. Például Budapesten egy 128kbit/s sávszélességű internet-hozzáférés havi díjánál a hozzá tartozó bérlet vonallal és a mellette igénybe vett PanTalk távhívó-szolgáltatással jelentős megtakarítás érhető el havonta.

A sajtótájékoztatót bejelentett új szolgáltatások továbbra is a közepes és nagyvállalatokat, valamint a társzolgáltatókat célozzák meg, de ugyanakkor megmutatják a PanTel egyre markánsabban megjelenő új üzleti törekvéseit is. A vállalat az információs társadalom teljes, nem mobil-alapú távközlési infrastruktúráját kívánja nyújtani, és szolgáltatásaiban megtette az

szolgáltatói platformot, amellyel a műszaki feladatok jelentős részét leveszi a szolgáltatók válláról. A platform telefonhálózati elérését országos behívóhálózat építésével teszi lehetővé. Nagyon előnyös mind a távközlési és internetszolgáltatók, valamint az elektronikus kereskedelmet és tartalomszolgáltatást nyújtók számára az új PanPlace szolgáltatás, amely berendezések elhelyezését teszi lehetővé a PanTel létesítményeiben. A hálózatbiztonsági szolgáltatások köréből elsőként a tűzfallal jelent meg a PanTel. Ez nyilvánvalóan informatikai szolgáltatás, de jó kiegészítése a cég távközlési portfóliójának.

A PanTel Rt. - amely néhány héttel korábban jelentős mértékű tökeemlést jelentett be - az üzleti célú kommunikációban eddig is piacvezető alternatív szolgáltató volt a magyar piacon. A távközlési liberalizációra készülő alternatív társaság az új szolgáltatásokkal képessé válik arra, hogy biztosítsa az információs társadalom távközlési infrastruktúráját az egész országban. Az új termékek révén a vállalat folytatja szolgáltatásainak komfortosítását, a rendszerintegrátori követelmények megvalósítását és az információtechnológia fejlesztési eredményeinek gyakorlati alkalmazását. Szakemberei nagy súlyt helyeznek a biztonsági követelmények érvényesítésére is. Mindezzel a cég azt a küldetését is teljesíti, hogy versenyképessé tegye a magyar piacot egyre lejjebb szorítsa az iparágban az internetalapú szolgáltatók költségeit. (X)

első lépéseket a távközlés és az informatika ötvözésére. Ennek keretében minden lehetséges távközlési eszközzel megkönynyíti az új internetszolgáltatók piacra lépését és a meglévő internetszolgáltatók számára is nagyon előnyös kínálatot állt elő.

A PanTel Magyarországon elsőként kínál virtuális internet-sz

Kü rt ö l ö

► Az adatbiztonsággal foglalkozni kívánóknak igen sokat mérhetnek Sragli Attila (sragli@chorait.com) és Bedő Sándor (bsanyi@valerie.inf.elte.hu). Linux szerverek biztonságos üzemeltetésé" című munkijából. A következő néhány alkalommal közreadok gondolatébresztő részeket a tanulmányból.

Mi az, hogy security?

A közhiedelemmel ellentétben a security nem egy kínai étel! A security biztonságot jelent. Az alábbiakban abban az értelemben használjuk, hogy egy szerver mennyire él el len az őt érő szándékos vagy természetes eredetű rongálásoknak. Gyakran külön szokták választani ezt a két dolgot, mi itt nem tesszük, hiszen mindkettő elmen elh és kell védekezni.

A szándékos rongálások ellen akkor tudjuk

felvenni a versenyt, ha számítógépek operációs rendszere képes valamilyen szintű jogosultságok vagy priviligiumok kiosztására. Egyfelhasználás rendszerénél (pl. DOS, Windows vagy OS/2) ennek persze nincs értelme, tehát ne hagyjuk magunkat meglepetészteleni akkor, amikor a Windows 95 felhasználói azonosítót és jelszót kár tölünk! A DOS, Windows 95 valójában egyfelhasználás rendszerek. Ezeknek a rendszereknek a szintjén a security nem értelmes fogalom, pontosabban nem foglalkozunk vele. Ha a rendszerünk egy többfelhasználás operációs rendszer (pl. UNIX, VMS vagy NT), akkor a security ilyen vonatkozásában a felhasználók jogosultságait, a fájlok, erőforrások hozzáférési jogosultságait éntjük. Az üzembiztonságot is a security című aló soroljuk, amin azt éntjük, hogy a számítógépek vagy a szoftveink mennyire stabilak, azaz kissé közönségesebben: milyen

gyakran romlanak el? Ha például a számítógépeink egy floppy segítségével indítjuk el, akkor az haszná tónon kevésbé biztonságos, mintha belső, direkt erre a célra tervezett diszkekkel használnánk, mert a floppy rendszeres használata mellett gyökös „elkopik”, tehát használhatatlan lesz a rendszer.

Létezik a securitynek egy hivatalos megközelítése, amely 7 osztályba sorolja a számítógépeket. Az osztályozás az USA Védelmi Minisztériumtól származik, és ORANGE BOOK néven híresül el. Ez a dokumentum nem „feltérési nehézségeket” definiál, hanem a rendszer egyes szintjeinek elkülöníthetőségét, jogosultságok skálázhatóságának finomságát figyelembe véve sorol csoportokba. Fontos tudnivaló az is, hogy az ORANGE BOOK nem ismeri a hálózat fogalmát. A hardver és a szoftver együtt kapja a minősítést.

Lássuk az egyes osztályokat:

D: Nincs semmi security. Tipikus példa jó egy DOS-os PC. Az nem tőri fel a rendszert, aki nem akarja.

C1: A rendszer egyes részei, egyes erőforrások védetté tehetők.

C2: Ezt a szintet szokták elfogadható securityszálynak nevezni. A rendszerhez csak jogosultsággal lehet hozzáférni, és a rendszeren belül is léteznek védett erőforrások. Ebbe a kategóriába sorolhatók az IBM gépei, a VMS rendszert használó számítógépek, néhány UNIX változat, és újabban a Windows NT 4.00 is megkapta ezt a minősítést.

B1: A rendszer minden erőforrása védve van, csak jogosultságok meglétekor lehet azokat elérni.

Kürti Sándor

sandor.kurti@kurt.hu

FILMET A SZÁMÍTÓGÉPRE

Válaszok az olvasók kérdéseire

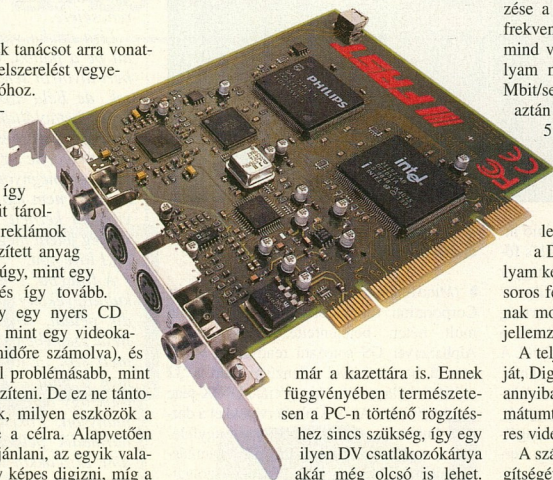
ELŐSZÖR IS MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK KÖSZÖNJÜK A VIDEODIGITALIZÁLÁSRÓL SZÓLÓ CIKKSOROZATNAK SZENTELT FIGYELMET. RENGETEG KÉRDÉST KAPTUNK A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN, KÖZTÜK GYAKRAN VISSZATÉRŐEKET IS, EZÉRT A VÁLASZOKAT – BÁR A SOROZATOT ELVILEG LEZÁRTUK – EGY KIEGÉSZÍTŐ CIKK FORMÁJÁBAN IGYEKSZÜNK MEGADNI.

► Nagyon sokan kérnek tanácsot arra vonatkozóan, hogy milyen felszerelést vegyenek a házi videostúdióhoz.

A válasz röviden: az attól függ... Első példa legyen az, amikor valaki egyszerűen a videomagnó helyett így akarja kedvenc filmjeit tárolni. Előnyök: például a reklámok kivágása, a CD-n rögzített anyag minősége nem romlik úgy, mint egy VHS videokazettáé, és így tovább. Hátrány viszont, hogy egy nyers CD még most is drágább, mint egy videokazetta (ugyanannyi filmidőre számolva), és az egész művelet jóval problémásabb, mint egy videokazettára rögzíteni. De ez ne tántorítson el senkit, lássuk, milyen eszközök a legalkalmasabbak erre a célra. Alapvetően két megoldást tudok ajánlani, az egyik valamilyen tv-kártya, mely képes digitizálni, míg a másik – ha videobemenettel rendelkező videokártyánk van – egy külső tuner használata vagy esetleg egy videokimenettel rendelkező tv.

Aki komolyabb videoklipeket szeretne készíteni, bizony lehet, hogy megéri egy capture-kártyát vásárolni. Ezen eszközök ára olyan 70 ezer forint körül kezdődik. Amit nyújtanak, az a nagy sebességű, kérdődobás nélküli digitalizálás, esetleg valós idejű effektek. Legtöbbjük MJPEG formátumba dolgozik (az editálhatóság miatt), és vagy az Ulead Media Studio, vagy pedig az Adobe Premiere program „jár hozzájuk”. Ha már ekkora beruházásra szánjuk el magunkat, érdemes olyan terméket választani, mely képes legalább 640x480-as felbontásban 25 fps sebességgel digitalizálni – hanggal együtt. Ezel tőkéletes minőségben vehetünk fel a tv-ből vagy a videokamerából.

Más minőségi fokokatba tartozik a DV formátum, melyről sokan érdeklődtek. Ez a Digital Video rövidítése, és lényege az, hogy a képanyag rögtön digitális formában kerül

már a kazettára is. Ennek függvényében természetesen a PC-n történő rögzítéshez sincs szükség, így egy ilyen DV csatlakozókártya akár még olcsó is lehet. Sajnos ez ritkán van így, lévén, hogy e rendszerek inkább a profi felhasználók számára készülnek, és hát a megfelelő kamerák ára is elég magasak.

Mi is ez a DV, és hogyan működik? A jel útját kezdjük talán a kamera CCD érzékelő-

jénél, mely a beérkező RGB képinformációt egy 248 Mbit/sec sebességű adatfolyammá alakítja. Ezeket az RGB jeleket aztán YUV (azaz fényesség és színkülönbségi) jelekké alakítják. Az európai PAL formátumban az eredeti YUV 4:2:2 (165 Mbit/sec) jelet kvantálással 4:2:0 formátumba konvertálják. Ezek a mítikus számok nagy vonalokban annyi jelentéssel bírnak, hogy a színkülönbségi információ (Cr, illetve Cb) mintavételezése a fényintenzitáshoz képest feleakkora frekvenciával történik, mind függőlegesen, mind vízszintesen. Az így létrejövő adatfolyam még tömörítetlen, de már csak 124 Mbit/sec a sávszélessége. Ezt az információt aztán a kamerában lévő DV tömörítőchíp

5:1 arányban tömöríti, egy MJPEG-hez hasonló eljárással, a DCT (Discrete Cosine Transform) algoritmus segítségével.

Természetesen a képjelhez különféle időköz és audio is tartozik, így végül a DV-kazettán egy 41 Mbit/sec-os adatfolyam kerül rögzítésre. Így a kész felvétel 500 soros felbontással rendelkezik, mely kiválóan mondható (az SVHS és a Hi8 hasonló jellemzője: 400 sor).

A teljesség végett megemlítem a Sony saját, Digital8 névre hallgató fejlesztését, mely annyiban különbözik az ismertett DV formátumtól, hogy a standard nyolc milliméteres videokazettára rögzíti az anyagot.

A számítógépre a képjel egy DV kártya segítségével kerülhet, mely egy úgynevezett FireWire (IEEE1394) csatlakozó segítségével kommunikál a kamerával, és maximálisan 400 Mbit/sec jelátvitelre képes.

Rosta Gábor

wbk@comptech.hu

Az alábbi táblázatban néhány digitalizálókártya adatai találhatóak

Digitalizáló kártya	Fast AV Master 2000	Miro Studio DC10+ DC10+	FAST DV.now	Miro Studio DV200	Pyro DV
Maximális felbontás	720x576, 4:2:2, 24bit	640x480, 4:2:2 YUV	720x576, 24 bit	720x576, 24 bit	720x576, 24 bit
Bemenetek	1 db, CVBS és S-Video (RCA adapter tartozék)	1 S-video és 1 kompozit	iLink (FireWire), 1 S-video és egy RCA kompozit	Két külső és egy belső iLink csatlakozó	Két külső és egy belső iLink csatlakozó
Kimenetek	2 db, egy CVBS és egy S-Video	1 S-video és 1 kompozit	iLink (FireWire), 1 S-video és egy RCA kompozit	Két külső és egy belső iLink csatlakozó	Két külső és egy belső iLink csatlakozó
Video-formátum	MJPEG	MJPEG, 6 MB/sec maximum	DV: 25 Mbit/sec	DV: 25 Mbit/sec	DV: 3.9 MB/sec
Ár (kb. nettó érték)	150 000 Ft	70 000 Ft	150 000 Ft	170 000 Ft	35 000 Ft

B2B RENDSZER AZ IBM

és a Haitec segítségével

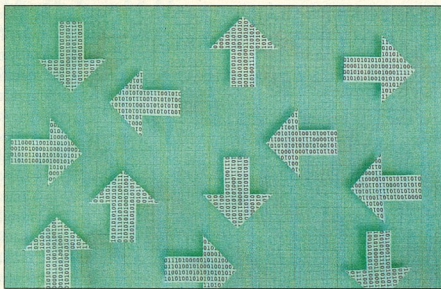
► (Munkatársunktól) Az IBM Magyarországi Kft. és a Haitec Magyarországi Kft. útjára indította a Global Group Purchase Programot, a kis- és középvállalatok számára tervezett business-to-business elektronikus kereskedelmi rendszert. Ez egy internet-alapú fordított aukciós rendszer, melynek segítségével a vállalatok lecsökkenthetik a termékek és szolgáltatások beszerzésének költségeit. A rendszerben részt vevő vásárlók számára a használat díjmentes. Emellett a következő szolgáltatások ingyenesek: weboldalak kialakítása, internet marketing tanácsadás és tárterület biztosítása. A GGPP honlapja a www.hungary.globalgpp.com címen található.

EU-s kritikái ÉSZREVÉTELEK

► (Munkatársunktól) Katona Kálmán hírközlési miniszter május közepén Varsovában találkozott Erkki Liikanennel, az Európai Unió informatikáért és gazdaságért felelős főbiztosával. Liikanen közölte a magyar miniszterrel, hogy az informatika és távközlés tekintetében Magyarország teljesítményét tartja a legjobbnak a csatlakozásra váró tagállamok közül. A főbiztos azt is elmondta: örül annak, hogy hazánk már megkezdte az elektronikus aláírás törvényi szabályozását, ez ugyanis még a legtöbb EU-tagállamban sem történt meg. Robert Verue, az Európai Bizottság információs társadalommal foglalkozó főigazgatója pedig jelezte: a magyar távközlési szabályozásban a legfontosabb feladat, hogy a Hírközlési Főfelügyelet, az ágazatot szabályozó hatóság függetlenségét kellene megerősíteni.

GRAPHISOFT a BÉT-en

► (Munkatársunktól) A Budapesti Értéktőzsdén megkezdtek a Graphisoft papírjaival való kereskedést. Az első napon látványosan debütáltak a részvények, értékük nem sokkal a nyitást követően 6585 forintra nőtt. A nap hátralévő részében viszont folyamatosan csökkent az árfolyam, végül haterzer forinton állt meg. A pénzügyi elemzők egy része ennek ellenére azt javasolja a befektetőknek – olvasható az Index online napilap hasábjain –, hogy ne adják el az informatikai társaság részvényeit, a cég növekedési lehetőségei miatt ugyanis a papír nyereséges lesz.

A COMPAQ-offenzíva

► (Munkatársunktól) A Compaq Computer Corporation magyarországi leányvállalata múlt héten bejelentette, hogy az új AlphaServer GS sorozatú rendszerek világ-méretű bevezetésével offenzívát indít a 32 milliárd dolláros felső kategóriájú UNIX-piac meghódítására. Az új AlphaServerrel a dot-com (internet) cégeket, a távközlési ügyfeleket, a nagy teljesítményű műszaki számítástechnikát, egészségügyi és pénzügyi szolgáltatásokat vették célba, ezért ezeket a szervereket a legigényesebb e-business és felhasználói környezetre optimalizálták. A Compaq már a 2000. év folyamán 1 milliárd USD bevételre számít az új szervercsalád értékesítésével, a következő három év folyamán pedig meg akarja duplázni az AlphaServer GS sorozattal elért UNIX-piaci részesedését. Az új AlphaServer GS sorozat a jelenleg kapható összes RISC szerverek között a legrobustusabb, első alkalmazói között olyan e-business cégek szerepelnek, mint az E*Trade, MCI, Northern Light és Lycos.

infománia

A VÍRUS

– Kuffervizit, hercegnőm – mondta Simi bácsi, a céklafejű szakaltest.

– Maga mindig marhaskodik, Simi bácsi – morcosodott Liza. – Az embert a frász töri, maga meg itt viccelődik.

– Csupán a feszültséget óhajtottam oldani, arkangyal. Mindazonáltal látni szeretném, mi van abban a böhöm szatyorban?

– Mi lenne? Béla, a macim. Azt mondták, szabad kabalalaításként behozni az írásbelire.

– Derék barom – mondta Simi bácsi. – És mekkora szeme van. Na, vigye csak csillagvirág, és tesztek a szerencséjére.

Liza enyhe vigyorgások közepette ült be a padba. Ő meg Einstein Albert távóbról sem voltak egyetűs íkerek, de Béla szőrös gyomrába értő kezek betáplálták a matek teljes világméretű Euklidészről Laricesevig. Liza leskiccelte az első példát, aztán szelidien megnyomta Béla hasikáját. A hatás nem maradt el, Béla szeme vibrálni kezdett, majd háromszavas szöveg jelent meg benne:

„I love you!”

A francah! – hámlott le Lizáról a kultúra vékony máza. Felírta a második példát, hasnyomás, vibrálás, s Béla szemében újra a három jól ismert szó: „I love you!” Most itt ült meg a guta – kiáltott Liza, persze csak úgy befelű, és tényleg nem sok hiányzott. Főként, hogy a figura a harmadik példánál is megismérlődött. Liza akkor lecsapta a papírját a katedrára, és bőve kirohant az osztályból. A suli előtt már várta Sívég Lojzi, a suli legjobb matekoska, de etől eltekintve is egy szuperás.

– Na? – kérdezte, mert kutató elmélet volt.

– Megette a fene – kiáltott Liza. – A rohadt vírus pont most ült bele a Béla hasába.

– Nyavalyát a vírus – vigyorodott el Sívég Lojzi. – Én üzentem neked háromszor is, hogy „I love you!”

– Te voltál, te időtő? – ordított Liza, és rettenetesen fültövön csapta a szuperásról. Aztán kapcsolt, hátralepelt egyet és szepege kérdezte:

– Na és... izé... komolyan gondoltad?

Ősszel lesz az eljegyzésű. Egy nappal Liza póterrettségije után...

PETERJÓ PÁL

Ősszeállította:
Gecse Mariann

PLUS®

2 év garancia

U2-870
SVGA 800x600
700 Ansi Lumen

U2-1080
XGA 1024x768
800 Ansi Lumen

DMD/DLP
mikrotörkös rendszer
500:1 kontraszt

999 000 Ft - áfa

Az elegáns üzletemberek projektora!

2,5 kg

Digitális trapézkorrekció
Manuális Zoom
Digitális Zoom
Laser mutató
Infra mouse

www.visionkft.hu

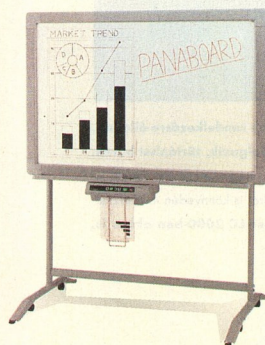
Vision Kereskedőház Kft.

A krétától a projektorig...

1095 Bp., Soroksári út 48. • Tel.: 215-2080 • Tel./fax: 216-8974

Csak ráklikkel, és házhoz visszük az üzletet

www.panasonic.hu

A Panasonic honlapján most gombnyomásra új üzlet nyílik Ön előtt - az irodatechnika arzenálja. Ha regisztráltatja magát, a Panasonic-csúcstechnika legújabb eredményeiből saját irodájában kaphat ízelítőt. Munkatársunk – időpont-egyeztetés után – testre szabott ajánlattal látogat el a cégéhez. És mindig van a tarsolyunkban valami meglepetés is, aminek biztos nem tud majd ellenállni... Próbálja ki, kattikellen rá: www.panasonic.hu

What's New
by
Panasonic

Nem igényel állandó felügyeletet. Jól bírja az egyedüllétet is.

Íme a HP NetServer LC 2000, még magasabb rendelkezésre-állással, mint valaha. Csak dolgozik, dolgozik és dolgozik, történhet bármi. [A fő részegységei könnyedén hozzáférhetők még szerszámok nélkül is, a HP Remote Assistant segítségével pedig távolról is könnyedén menedzselhető.] Ezért lehet megbízni a HP NetServer LC 2000-ben akkor is, ha Ön éppen távol van.

HP NetServer LC 2000: dupla Intel® Pentium® III processzor 733 MHz/4 GB SDRAM és 144 GB belső tárhelykapacitás/Integrált NIC
Támogatott Microsoft® Windows® 2000, Windows NT® 4.0; Novell® NetWare® 4.2, 5.0; RedHat® Linux®, SCO OpenServer™ és UnixWare® IBM® OS/2®
További információért látogasson el weblapunkra: www.hp.hu/lc2000 vagy hívja a HP Hotline-t: 382-1111

Intel, the Intel Inside Logo and Pentium are registered trademarks of Intel Corporation. All other trademarks or registered trademarks are property of their respective owners. ©2000 Hewlett-Packard Company. All rights reserved.